

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економічна діагностика підприємства

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Економічна діагностика підприємства
Викладач (-і)	Сас Людмила Степанівна, д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(097)1798462
Е-mail викладача	liudmyla.sas@pnu.edu.ua
Формат Дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного Навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/3658
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>В сучасних умовах господарювання питання економічної діагностики як комплексної оцінки стану підприємства, набуває особливо важливого значення практично для всіх ланок господарської системи. Ухвалення рішення про розвиток підприємства, вибір стратегічних і тактичних орієнтирів повинен базуватися на чіткій оцінці стану підприємства і можливих шляхів реалізації намічених цілей. Без точної оцінки стану підприємства, його фінансового забезпечення, знання економічного потенціалу неможливо визначити ефективні шляхи його подальшого розвитку. Наведені обставини визначають необхідність і важливість оволодіння навичками економічної діагностики стану підприємства як необхідної бази для виявлення напрямів діяльності на перспективу, а також забезпечення ефективного управління сучасним підприємством.</p> <p>Змістовий модуль 1. Діагностика як інструмент забезпечення ефективного функціонування і розвитку підприємства в конкурентному середовищі</p> <p>Змістовий модуль 2. Діагностика потенціалу підприємства та оцінка його стану</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета викладання навчальної дисципліни “Економічна діагностика підприємства” полягає у формуванні у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань в галузі економічної діагностики, а також формуванні вмінь і навичок щодо використання методичного апарату та інструментарію визначення економічного стану підприємства. Завданнями вивчення дисципліни є: освоєння теоретичних основ економічної діагностики; розуміння ролі та значення економічної діагностики в сучасних умовах господарювання; оволодіння інструментами економічного діагностування з метою забезпечення ефективного управління підприємством; формування практичних навичок та вмінь щодо проведення аналітичних розрахунків; сприяння дослідницькій діяльності, розвиток самостійності та відповідальності студентів.</p>	

4. Програмні компетентності та результати навчання

ПК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК03. Здатність працювати в команді.
- ЗК04. Здатність працювати автономно.
- ЗК05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК07. Здатність бути критичним та самокритичним.
- ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК09. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК11. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.
- ЗК12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Фахові компетентності:

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

СК02. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК04. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання.

СК05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

СК08. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

СК10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

СК11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Програмні результати навчання:

ПР 08. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.

ПР 09. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.

ПР 11. Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності.

ПР 13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.

ПР 14. Вміти застосовувати економіко-математичні методи в обраній професії.

ПР 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекції		16	
Практичні		16	
самостійна робота		58	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
VIII	071 Облік і оподаткування	четвертий	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни			
Тема, план	Кількість годин		
	лекція	практичне заняття	самостійна робота студента
Тема 1. Сутність, зміст та завдання економічної діагностики 1.1. Економічна діагностика підприємства: сутність, види 1.2. Етапи економічної діагностики 1.3. Інструментарій економічної діагностики	2	2	6
Тема 2. Діагностика конкурентного середовища підприємства 2.1. Конкурентне середовище підприємства: умови його формування та чинники впливу 2.2. Методика діагностики конкурентного середовища	2	2	8
Тема 3. Оцінка стратегічного протистояння підприємств-конкурентів 3.1. Визначення пріоритетних конкурентів на ринку 3.2. Карта стратегічних груп як інструмент аналізу внутрішньогалузевої конкуренції	2	2	6
Тема 4. Діагностика конкурентоспроможності підприємства 4.1. Складові конкурентоспроможності підприємства 4.2. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємств	2	2	8
Тема 5. Діагностика конкурентоспроможності продукції підприємства 5.1. Конкурентоспроможність продукції 5.2. Інструментарій оцінки конкурентоспроможності продукції підприємства	2	2	6
Тема 6. Фінансова діагностика підприємства 1. Сутність та необхідність використання фінансової діагностики 2. Дескриптивні, предикативні і нормативні моделі фінансової діагностики, їх сутність, особливості і сфера використання 3. Діагностика за ліквідністю, фінансовою стійкістю, рентабельністю	2	2	8
Тема 7. Управлінська діагностика підприємства 7.1. Цілі, принципи й методи управлінського аналізу 7.2. Визначення стратегічних ресурсів підприємства і сфер діяльності. Конкурентні переваги підприємства 7.3. Існуючі підходи до визначення структури управлінського аналізу	2	2	8

<p>Тема 8. Діагностика майна, ринкова ціна підприємства</p> <p>8.1. Вартість господарюючого суб'єкта: концепції природності, предмет; мета та принципи оцінки</p> <p>8.2. Підготовка інформації, що використовується при оцінці вартості підприємства. Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства</p> <p>8.3. Процедури і методи оцінки</p> <p>8.4. Коригування вартості</p>	2	2	8
Разом	16	16	58

6. Система оцінювання курсу

Загальна система
оцінювання навчальної
дисципліни

100 балів: 50 балів – підсумкова оцінка (на основі різних форм оцінювання впродовж семестру), 50 балів – іспит.

“Відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами.

“Добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках.

“Задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;

“Незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

Накопичення балів студентом під час вивчення дисципліни (підсумкова оцінка) проводиться у такому співвідношенні:

- поточне оцінювання впродовж навчального семестру (20 %);
- виконання модульних контрольних робіт (20 %);
- тестування в Системі дистанційного навчання (10 %).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті (студент повинен отримати п’ять і більше оцінок) шляхом виконання завдань, отриманих в процесі навчання. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Якщо студент пропустив заняття (лекційні чи практичні) без поважної причини та без відома викладача – він зобов’язується відпрацювати їх. У будь-якому випадку студенти зобов’язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем.

	Накопичування балів під час вивчення дисципліни									
	№ теми	1	2	3	4	5	6	7	8	Разом
Вид роботи										
Практичне заняття	5	5	5	5	5	5	5	5	5	20
Самостійна робота (тестування та інші види робіт)	2	1	1	2	1	1	1	1	1	10
Модульна контрольна				10					10	20
Підсумкова оцінка										50
Іспит										50
										100
Вимоги до письмових робіт	<p>Відповідно до навчального плану, студент виконує дві модульні контрольні роботи. Головна мета – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв’язанні задач студент має детально розписувати результати.</p> <p>Для студентів денної форми навчання передбачено дві модульні контрольні роботи виконані в аудиторії.</p> <p>Для студентів заочної форми навчання передбачено дві домашні контрольні роботи, які повинні бути надіслані на електронну пошту викладача за 10 днів до початку сесії.</p>									
Практичні заняття	<p>Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни</p>									
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Наявність не менше п’яти поточних оцінок впродовж навчального семестру.</p>									
Самостійна робота	<p>Загальний обсяг годин самостійної роботи, що відводиться на вивчення дисципліни «Економічна діагностика підприємства» складає 58 годин. Студентам пропонується опрацювання навчальних матеріалів, розміщених у Системі дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/3658). Згідно графіку навчального процесу, в період контролю за самостійною роботою, студенти проходять тестування на платформі дистанційного навчання.</p>									

7. Політика курсу

Письмові роботи: студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу.

Академічну заборгованість студент здає відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Для обчислень можна використовувати калькулятор.

Вживати їжу та напої під час занять в аудиторії забороняється (крім води або за медичними показаннями).

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил.

Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а "нб" округляється.

Індивідуальні завдання виконуються відповідно до затверджених кафедрою вимог.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, довідка від лікаря з зазначенням періоду хвороби).

У студентів є можливість отримати додатковий бал до підсумкової оцінки, пройшовши онлайн курс на платформах Prometheus, Coursera. Сертифікат потрібно надіслати на електронну адресу: liudmyla.sas@pnu.edu.ua не пізніше ніж за 5 днів до останнього практичного заняття. Приймаються також сертифікати, які підтверджують проходження курсу студентом і на інших платформах неформальної освіти, якщо вони розширюють знання з дисципліни "Економічна діагностика підприємства". Попередньо студент повинен погодити коректність обраного курсу з викладачем.

Рекомендована література

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-15 (зі змінами і доповненнями). URL: www.rada.kiev.ua/laws.
3. Атюшкіна В. В., Бурко Я. В., Галгаш Р. А. Економічна діагностика : навч. посіб. Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Київ : Аграр Медіа Груп, 2018. 233 с.
4. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика. 2-ге вид. [текст]: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 456 с.
5. Оболенцева Л. В. Стратегічна діагностика потенціалу організації : навч. посіб. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. 157 с.
6. Базецька Г. І. Економічна діагностика та аналітика у бізнес-консультуванні: конспект лекцій для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-консалтинг». Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 95 с.
7. Вашків О. Економіка галузевих ринків. Опорні конспекти лекцій. Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль. 2017. URL: <https://ekazbuka.wixsite.com/tneu/blank-j2vcb>.
8. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник до виконання практичних занять та реферату [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. денної та заочної форм навчання першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка і бізнес» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: М. В. Шашина. С. О. Тульчинська Електронні текстові дані (1 файл: 208 Кбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 70 с.
9. Прохорова В. В., Давидова О. Ю. Організація виробництва: навч. посіб. Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2018. 275 с.
10. Приб К. А., Патица Н. І. Діагностика в системі управління: навч. посіб. Київ: Центр учб. літ., 2016. 432 с.
11. Городня Т. А. Економічна та фінансова діагностика : навч. посіб. Львів : Магнолія, 2014. 284 с.
12. Косянчук Т. Ф., Лук'янова В. В., Майорова Н. І., Швид В. В. Економічна діагностика : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2013. 452 с.
13. Сас Л.С., Гвоздик Р.М., Михайлюк М.Я. Роль економічної діагностики бізнес-процесів у стратегічному розвитку фармацевтичних підприємств. Цифрова економіка та економічна безпека. 2023. № 9. С. 31-35. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.9-6>
14. Сас Л.С., Каліцун Ю.Є. Ресурсний потенціал сільськогосподарських підприємств у контексті діагностики зовнішнього середовища їхнього функціонування. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. Вип. 19. Т.1. С. 212-219.
15. Собко О. Економічна діагностика впливу інноваційного інтелектуального капіталу на креацію вартості підприємства. Соціально-економічні проблеми і держава. 2015. Вип. 2. С. 303-313. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sepid_2015_2_38
16. Бобко Н.А., Коваль Ю.О. Сутність економічної діагностики діяльності підприємства. С. 83-89. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_5_083.pdf.
17. Бойко В.В. Сучасні тенденції розвитку економічної діагностики стану підприємств. Економіка та управління на транспорті. 2017. Вип. 4. С. 18–24.
18. Стрільчук Р.М., Кривов'язюк І.В., Кривов'язюк Б.І. Економічна діагностика діяльності промислового підприємства : теорія, методика та практика реалізації. Вісник ХДУ. Серія Економічні науки. 2019. № 33. С. 130-137.
19. Мулик Т. О. Організація діагностики діяльності підприємства та його бізнес процесів: теоретико-методичні підходи. Modern Economics. 2019. № 17(2019). С. 158-164. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/organization-of-diagnostics-of-enterprise/>

Інтернет сайти

20. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

21. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України.

URL : [http:// www.sta.gov.ua](http://www.sta.gov.ua)

22. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.

URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

Викладач

A handwritten signature in black ink, appearing to be the initials 'В.І.' followed by a stylized flourish.

Сас Л.С.